

AFLUO,

De verwerking voor doeleinden van
archivering (in het algemeen belang),
wetenschappelijk en historisch
onderzoek en statistische doeleinden –
Schiet de wetgeving zijn doel voorbij?

Doc'Moment – 19 oktober 2021

Overzicht

- Oud kader
  - Wetenschappelijk en historisch onderzoek, statistisch onderzoek
    - Primaire verwerking (Wet 8 december 1992)
    - Secundaire verwerking (KB 13 februari 2001)
  - Archivering
    - Geen specifiek kader onder Wet 8 december 1992
    - Archiefwetgeving
- Huidig kader
  - AVG
  - Belgische Kaderwet 30 juli 2018
  - Archiefwetgeving
- Filosofie van de AVG
- Regime uitgewerkt door de Belgische wetgever

Begrippen

- Geen wettelijke definities, wel duiding in de overwegingen
- Archivering (in het algemeen belang)
  - Geen wettelijke definitie, toepassing gebruikelijke betekenis
    - Verzameling bestemd om bewaard te worden
  - Archivering in het algemeen belang: gegevens van algemeen belang
    - Overheidsinstanties en particuliere organisaties
- Wetenschappelijk onderzoek
  - Onderzoek aan de hand van wetenschappelijke methode met wetenschap als doel
  - Niet beperkt tot wetenschappelijke instellingen
  - Wetenschappelijk onderzoek kan commercieel zijn

Begrippen

- Geen wettelijke definities, wel duiding in de overwegingen
- Historisch onderzoek
  - Verwerking met het oog op de analyse van een vroegere gebeurtenis of om die analyse mogelijk te maken
  - Genealogisch onderzoek
    - Opgelet: AVG is niet van toepassing op overleden personen
- Statistische doeleinden
  - Elke verwerking nodig voor statistisch onderzoek of voor de aanmaak van statistische resultaten
  - Geen individuele toepassing

Filosofie van de AVG

- Archivering in het algemeen belang, wetenschappelijk of historisch onderzoek of statistische doeleinden
  - Passende waarborgen voor de rechten en vrijheden van de betrokkene
  - Minimale gegevensverwerking, b.v. pseudonimisering
  - Indien doel bereikt kan worden door een verdere verwerking zonder identificatie dan is pseudonimisering of anonimisering verplicht
    - Voorkeur voor verdere verwerkingen in de AVG?
- Voorwaardelijke afwijkingen op bepaalde rechten mogelijk in nationale wetgeving
  - Recht van inzage van de betrokkene (artikel 15 AVG)
  - Recht op rectificatie (artikel 16 AVG)
  - Recht op beperking van de verwerking (artikel 18 AVG)
  - Recht op overdraagbaarheid (artikel 20 AVG) – enkel voor archivering in het algemeen belang
  - Recht van bezwaar (artikel 21 AVG)

Filosofie van de AVG

- Faciliteren van archivering in het algemeen belang, onderzoek en statistische doeleinden
- AVG voorziet reeds in een mogelijke beperking van de rechten van de betrokkenen
  - Mogelijke vrijstelling van de kennisgevingsplicht bij onrechtstreekse inzameling
  - Recht op gegevenswissing
  - Kennisgevingsplicht inzake rectificatie of wissing van persoonsgegevens of verwerkingsbeperking (indien afwijking voorzien door de nationale wetgever)
- Onderscheid tussen oorspronkelijke en verdere verwerkingen
  - Archivering in het algemeen belang moet als verenigbare, rechtmatige verwerking worden beschouwd
  - Wetenschappelijk of historisch onderzoek of statistische doeleinden moeten als verenigbare, rechtmatige verwerking worden beschouwd

Mogelijkheden

- Oorspronkelijke verwerking conform AVG
  - Gunstregime artikel 9 en 10 AVG
  - Beperking artikel 14 en 17 AVG
  - Geen toepassing kaderwet
- Oorspronkelijke verwerking met afwijking van bepaalde rechten van de betrokkene, mits bijkomende garanties
  - Gunstregime artikel 9 en 10 AVG
  - Beperking artikel 14 en 17 AVG
  - Mogelijkheid om van bepaalde rechten af te wijken mits bijkomende garanties
    - Artikelen 15, 16, 18 en 21 AVG
    - Bijkomend artikel 20 AVG indien archivering algemeen belang
  - Toepassing kaderwet vereist

Mogelijkheden

- Verdere verwerking zonder afwijking van de rechten van de betrokkene
  - Gunstregime artikel 5.1.b, 5.1.e, 9 en 10 AVG
  - Beperking artikel 14 en 17 AVG
  - Pseudonimisering of anonimisering indien identificatie niet nodig is
  - Geen toepassing kaderwet
- Verdere verwerking met afwijking van de rechten van de betrokkene
  - Gunstregime artikel 5.1.b, 5.1.e, 9 en 10 AVG
  - Beperking artikel 14 en 17 AVG
  - Pseudonimisering of anonimisering indien identificatie niet nodig is
  - Mogelijkheid om van bepaalde rechten af te wijken mits bijkomende garanties
    - Artikelen 15, 16, 18 en 21 AVG
    - Bijkomend artikel 20 AVG indien archivering in het algemeen belang
  - Toepassing kaderwet vereist

Mogelijkheden

- Archivering op zich geniet niet van een gunstregime
  - Klassieke verwerking overeenkomstig AVG
    - AVG van toepassing?
    - Begrip “bestand” bij manuele verwerkingen
    - Rechtsgrond?
  - Versoepeling voor strafrechtelijke persoonsgegevens?
    - Kaderwet spreekt over archivering – allicht fout van de wetgever?
  - Probleem: beginsel van opslagbeperking
    - Pragmatisch aanpak zal vereist zijn
  - Uitzondering voor journalistieke doeleinden (met inbegrip van archiveren ten behoeve van het informeren van het publiek)
    - Geen uitzondering op beginsel van opslagbeperking
- Specifieke regels raadpleging rijksarchieven in context veiligheids- en inlichtingendiensten

Afwijking rechten van de betrokkene

- Oorspronkelijke en verdere verwerkingen zijn mogelijk zonder beroep te doen op Kaderwet 30 juli 2018
- Afwijkingen aan rechten betrokkene
  - Algemene waarborgen
  - Regels inzake inzameling
  - Verdere verwerking
  - Anonimisering of pseudonimisering
  - Verspreiding
  - Mededeling

Algemene waarborgen

- Aanstelling DPO indien de verwerking een hoog risico kan inhouden
- Uitbreiding van de registerplicht
  - Onderzoek en statistische verwerkingen
    - Verantwoording gebruik al dan niet gepseudonimiseerde gegevens
      - Bijzonder relevant bij verdere verwerking
    - Gegevensbeschermingseffectbeoordeling indien gevoelige persoonsgegevens, gezondheidsgegevens, biometrische gegevens of genetische gegevens worden verwerkt
      - Toepassing van Aanbeveling 1/2018 van de GBA
  - Archivering algemeen belang
    - Verantwoording algemeen belang archieven

Algemene waarborgen

- Uitbreiding van de registerplicht
  - Beiden
    - Redenen volgens dewelke de uitoefening van de rechten van de betrokkene de verwezenlijking van de doeleinden onmogelijk dreigen te maken of ernstig dreigen te belemmeren

Inzameling van persoonsgegevens

- Rechtstreekse inzameling van persoonsgegevens
  - Oorspronkelijke verwerking?
- Uitbreiding van informatieplicht onder artikel 13 AVG
  - Het feit dat de gegevens al dan niet worden geanonimiseerd
  - De redenen volgens dewelke de uitoefening van de rechten van de betrokkene de verwezenlijking van de doeleinden onmogelijk dreigen te maken of ernstig dreigen te belemmeren

Verdere verwerking van persoonsgegevens

- Onrechtstreekse inzameling (?)
  - Wettekst is onduidelijk: onrechtstreekse inzameling vs. verdere verwerking
  - Verplichting om een overeenkomst te sluiten met de verwerkingsverantwoordelijke voor de oorspronkelijke verwerking
    - Vrijstelling indien persoonsgegevens publiek zijn gemaakt
    - Vrijstelling bij mandaat verwerking en verbod hergebruik voor andere doeleinden
    - Informatieplicht naar oorspronkelijke verwerkingsverantwoordelijke
- Problematische toepassing
  - Verdere verwerking $\neq$ onrechtstreekse inzameling
  - Onrechtstreekse inzameling vereist niet noodzakelijk een andere verwerkingsverantwoordelijke

Verdere verwerking van persoonsgegevens

- Inhoud overeenkomst
  - Contactgegevens verwerkingsverantwoordelijken
  - Redenen volgens dewelke de uitoefening van de rechten van de betrokkene de verwezenlijking van de doeleinden onmogelijk dreigen te maken of ernstig dreigen te belemmeren
- Overeenkomst wordt gevoegd bij verwerkingsregister
- Bij onderzoek of statistische doeleinden
  - Cascaderegeling (anoniem -> gepseudonymiseerd -> persoonsgegevens)
  - Altijd?

Anonimisering of pseudonimisering van de persoonsgegevens

- Rechtstreekse inzameling
  - Anonimisering of pseudonimisering na inzameling
- Verdere verwerking door dezelfde verwerkingsverantwoordelijke
  - Anonimisering of pseudonimisering voorafgaand aan verdere verwerking
- De verwerkingsverantwoordelijke mag de gegevens slechts depseudonimiseren indien dat noodzakelijk is voor het onderzoek of de statistische doeleinden
  - Advies van de functionaris voor gegevensbescherming
- Verdere verwerking door andere verwerkingsverantwoordelijke
  - Anonimisering of pseudonimisering voorafgaand aan mededeling
  - Geen toegang tot sleutels

Anonimisering of pseudonimisering van de persoonsgegevens

- Verdere verwerking bij gekoppelde verwerking
  - Anonimisering of pseudonimisering voorafgaand aan mededeling door een van de oorspronkelijke verwerkingsverantwoordelijken of door derde vertrouwenspersoon
  - Bij gevoelige persoonsgegevens: door de oorspronkelijke verwerkingsverantwoordelijken van de gevoelige persoonsgegevens of door derde vertrouwenspersoon
- Enkel de verwerkingsverantwoordelijke voor de oorspronkelijke verwerking die de gegevens heeft gepseudonimiseerd of de derde vertrouwenspersoon heeft toegang tot de pseudonimiseringsleutels

Anonimisering of pseudonimisering van de persoonsgegevens

- Derde vertrouwenspersoon
  - Geen specifieke organieke vereisten (b.v. dienstverlener vertrouwensdiensten)
  - Kwalificatie?
  - Beroepsgeheim
  - Niet afhankelijk van de persoon die verantwoordelijk is voor de oorspronkelijke en de verdere verwerking
- DPO geeft advies over het gebruik van de verschillende methoden voor pseudonimisering en anonimisering, in het bijzonder de doeltreffendheid ervan voor wat betreft de bescherming van gegevens

Verspreiding van persoonsgegevens

- Verspreiding = bekendmaking van de gegevens zonder identificatie van de derde
  - Toepassing op archivering algemeen belang, onderzoek en statistische verwerkingen
- Verbod op verspreiding van niet-gepseudonimiseerde gegevens
  - Uitzonderingen
    - Toestemming van de betrokkene
    - De gegevens door de betrokkene zelf openbaar zijn gemaakt
    - De gegevens hangen nauw samen met het openbare of historische karakter van de betrokkene
    - De gegevens hangen nauw samen met het openbare of historische karakter van feiten waarbij de betrokkene betrokken was
- Toelating verspreiding van gepseudonimiseerde gegevens, behalve gevoelige persoonsgegevens, gezondheidsgegevens, biometrische gegevens en genetische gegevens

Mededeling van persoonsgegevens

- Mededeling = mededeling aan een geïdentificeerde derde
  - Toepassing op archivering algemeen belang, onderzoek en statistische verwerkingen
- Verwerkingsverantwoordelijke die niet-gepseudonimiseerde gegevens meedeelt voor onderzoek en statistische doeleinden ziet erop toe dat de geïdentificeerde derde de meegedeelde gegevens niet kan reproduceren, behalve op handgeschreven wijze, wanneer :
  - Het om persoonsgegevens gaat bedoeld in de artikelen 9.1 en 10 AVG
  - De overeenkomst tussen de verantwoordelijke voor de oorspronkelijke verwerking en de verantwoordelijke voor de verdere verwerking zulks verbiedt
  - Die reproductie de veiligheid van de betrokkene in het gedrang kan brengen
- Strengere regelgeving primeert, indien bestaand

Mededeling van persoonsgegevens

- Mededeling = mededeling aan een geïdentificeerde derde
- Verwerkingsverantwoordelijke die niet-gepseudonimiseerde gegevens meedeelt voor onderzoek en statistische doeleinden ziet erop toe dat de geïdentificeerde derde de meegedeelde gegevens niet kan reproduceren, behalve op handgeschreven wijze, wanneer :
  - Het om persoonsgegevens gaat bedoeld in de artikelen 9.1 en 10 AVG
  - De overeenkomst tussen de verantwoordelijke voor de oorspronkelijke verwerking en de verantwoordelijke voor de verdere verwerking zulks verbiedt
  - Die reproductie de veiligheid van de betrokkene in het gedrang kan brengen

Mededeling van persoonsgegevens

- Uitzondering
  - Toestemming van de betrokkene
  - De gegevens zijn door de betrokkene zelf openbaar gemaakt
  - De gegevens hangen nauw samen met het openbare of historische karakter van de betrokkene
  - De gegevens hangen nauw samen met het openbare of historische karakter van feiten waarbij de betrokkene betrokken was

Conclusie

- Complex wettelijk regime voor wetenschappelijk en historisch onderzoek en statistische doeleinden
- Afwijkingen weinig zinvol?
  - Gunstregime artikelen 5, 9, 14 en 17 AVG is sowieso van toepassing
  - Afwijking op artikel 15: kostenbesparing
  - Afwijking op artikel 16: absurd?
  - Afwijking artikel 18: afgeleid uitgesloten?
  - Afwijking artikel 21: specifieke finaliteiten = dwingende gerechtvaardigde gronden?
- Hanteren van rechten betrokkene lijkt aangewezen gelet op de beperkte winst

---

Affluo Brussel
Greenhouse Brussels
Berkenlaan 8A+8B
B-1831 Diegem

Affluo Antwerpen
Van Immerseelstraat 66
2018 Antwerpen

info@affluo.be
www.affluo.be

Johan Vandendriessche
Partner | Affluo
Professor ICT-recht | UGent
Lecturer Information Security Law | Solvay Brussels
School
j.vandendriessche@affluo.be
+32 486 36 62 34

AFFLUO,